

Betænkning afgivet af Børne- og Undervisningsudvalget den 2. februar 2023

Udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

(Afstandszoner i skoleåret 2023/24)

[af børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 12 ændringsforslag til lovforslaget. Børne- og Undervisningsministeren har stille ændringsforslag nr. 1, 8, 11 og 12. Det Konservative Folkeparti har stillet ændringsforslag nr. 2-7, 9 og 10.

2. Indstillinger

◇

Nye Borgerlige, Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

<Parti/partier>

◇

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker, at det er trist, at regeringen giver op nu, og efterlader rigtig mange gymnasier og unge i stikken. Regeringen svigter de skoler, hvor elevsammensætningen er skæv, og hvor man har problemer med søgningen. Man dropper den kompromismodel, der var stor opbakning til både blandt lærere, elever og ledelse. Et kompromis som ville have sikret en balanceret elevsammensætning i de store byer, som sikrede at man mødte hinanden på tværs af baggrunde, at SOSU-assisten-

tens søn gik i skole med bankdirektørens datter. Det sker på så sent et tidspunkt, at det naturligvis skaber usikkerhed for både elever, lærere og skoler.

Enhedslisten har længe peget på de store udfordringer, der er på området, og også foreslået konkrete løsninger. Allerede den 1. november 2018 stillede Enhedslisten beslutningsforslag om en distriktsmodel (B 23 Forslag til folketingsbeslutning om etablering af gymnasiedistrikter, folketingsåret 2018-19, 1. samling), ligesom vi har været, og fortsat er, åbne over for, om der kan findes andre modeller. Distriktsmodellen havde den fordel, at man var sikker på, at man blev optaget på et gymnasium tæt på dér, hvor man boede. Desværre opnåede forslaget ikke flertal, og siden har der været mange lange debatter om emnet, hvor de fleste partier, også regeringspartierne, var enige i, at der var udfordringer, der skulle løses, men uden at de kunne komme med konkrete løsninger til hvordan.

Derfor klinger det også hult, når regeringen siger, at nu vil man finde en ny model, som løser udfordringerne med den skæve elevsammensætning. Realiteten er, at Venstre havde fire år ved magten uden at fremlægge en konkret model, og i stedet sparkede spørgsmålet til hjørne med et ekspertudvalg. Det ekspertudvalg har i øvrigt præsenteret sine forslag, bl.a. en distriktsmodel, men det har man ikke lyttet til, og nu sløjfer man den model, der endte med at være kompromisset. Det er bemærkelsesværdigt, at man endnu en gang svigter sit ansvar, og sætter hælene i, nu hvor skolerne har planlagt efter en ny model, og man er allerede gået i gang med at implementere aftalen om elevfordeling. Seks skoler har haft forbud mod at optage nye elever i indeværende skoleår, fordi man ville give dem »en ny start«. De skoler

blev til gengæld lovet hjælp til sommer, hvor den nye model skulle sikre dem et mere balanceret optag. Det sløjfer man nu, og efterlader således skolerne ekstraordinært dårligt stillet. Det svigt gælder også ift. alle andre skoler, som kæmper med en skæv elevsammensætning, og som over årene er blevet mere polariserede. Regeringen skylder dem et svar.

Det danske samfund hviler på, at vi møder hinanden på kryds og tværs af socioøkonomiske skel og lærer af hinanden både fagligt og socialt. Det sammenhold gambler man med nu, når man ser igennem fingre med en udvikling, hvor de velstillede klumper sig sammen i nogle områder og på nogle skoler, mens de mindre velstillede går på andre institutioner. Det er ikke den vej, vi ønsker i Enhedslisten. Vi vil fortsætte kampen sammen med eleverne, lærerne, skolerne og alle andre, som deler ambitionen om at sikre en balanceret elevsammensætning i storbyerne, og som vil arbejde for, at institutionerne uden for de store byer overlever.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til titlen

Af *børne- og undervisningsministeren*, tiltrådt af <>:

1) Titlen affattes således:

»Forslag
til

**Lov om ændring af lov om institutioner for almen-
gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse
m.v. og lov om private institutioner for gymnasiale ud-
dannelser**

(Afstandszoner i skoleåret 2023/24 og afskaffelse af tilskudsloft for elever på private gymnasier)«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 8]

Af et *mindretal* (KF), tiltrådt af <>:

2) I titlen indsættes efter »almen voksenuddannelser m.v.«: »og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 6, 7 og 9 (ændringsforslag om undertitler)]

3) I undertitlen indsættes efter »2023/23«: »og afskaffelse af forbud mod etablering af venteliste«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 7]

4) I undertitlen indsættes efter »2023/23«: »og udskillelse af de erhvervsgymnasiale uddannelser«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 9]

5) I undertitlen indsættes efter »2023/23«: »og justering af krav til etablering af profilgymnasier«.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 6]

Til § 1

6) Før nr. 1 indsættes som nyt numre:

»01. I § 11 a, stk. 1, 4. pkt., udgår »og som led i den løbende monitorering, jf. stk. 2,«.

02. § 11 a, stk. 2, ophæves.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

[Justering af krav til etablering af profilgymnasier]

7) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»03. § 12 b ophæves.«

[Afskaffelse af forbud mod venteliste]

Af *børne- og undervisningsministeren*, tiltrådt af <>:

8) Efter § 1 indsættes som nye paragraffer:

»§ 01

I lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1183 af 18. august 2022, foretages følgende ændring:

1. § 8 b ophæves.

§ 02

I lov nr. 2532 af 22. december 2021 om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om de gymnasiale uddannelser, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse (Udskydelse af solnedgangsklausul, afskaffelse af ventelister, begrænsning af mulighed for institutionsdrift, etablering af tilskudsloft for elever på private gymnasier og midlertidigt stop for optag) foretages følgende ændring:

1. § 6, stk. 3, ophæves.«

[Afskaffelse af tilskudsloft]

Af et *mindretal* (KF), tiltrådt af <>:

Ny paragraf

9) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 03

I lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1189 af 22. august 2022, foretages følgende ændring:

1. § 30 c ophæves.

2. I overskriften til kapitel 6 ændres », rådgivning og elevfordeling m.m.« til: »og rådgivning«.

3. § 34 a, stk. 1, 2. pkt., udgår.

4. I § 34 a, stk. 3, ændres »den i stk. 5, nr. 5, nævnte ungdomsuddannelse« til: »de i stk. 5, nr. 3-5, nævnte ungdomsuddannelser«.

5. I § 34 a, stk. 4, ændres »nr. 1-4« til: »nr. 1-2«.

6. I § 34 a, stk. 6, udgår »samt uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen« og »og § 12 b«.

7. § 34 b, stk. 2, ophæves.

8. § 34 d ophæves.«

[Udskillelse af de erhvervsgymnasiale uddannelser og konsekvenser heraf]

10 Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 04

I lov nr. 880 af 21. juni 2022 om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser), foretages følgende ændring:

1. Efter § 7 indsættes:

§ 8

Børne- og Undervisningsministeriet fremsætter forslag om revision af loven i folketingsåret 2023-24.«
[Indsættelse af revisionsbestemmelse]

Af børne- og undervisningsministeren, tiltrådt af <>:

Til § 2

11) I stk. 1 indsættes efter »2023«: », jf. dog stk. 2.«
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 8 og 12]

12) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. §§ 01 og 02 træder i kraft den 1. august 2023.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 8]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Titlen på det fremsatte lovforslag er »Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. (Afstandszone i skoleåret 2023/24)«.

Med ændringsforslaget foreslås det, at titlen ændres til: »Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og lov om private institutioner for gymnasiale uddan-

nelser (Afstandszone i skoleåret 2023/24 og afskaffelse af tilskudsloft for elever på private gymnasier)«.

Ændringsforslaget er en lovteknisk konsekvens af ændringsforslag nr. 8, med hvilket det foreslås, at tilskudsloftet for elever på private gymnasier afskaffes.

Til nr. 2

Det Konservative Folkeparti har stillet ændringsforslag nr. 2-7, 9 og 10.

Titlen på det fremsatte lovforslag er »Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.«

Med ændringsforslaget foreslås det, at titlen ændres til: »Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse«.

Ændringsforslag nr. 2 er en konsekvensændring af ændringsforslag nr. 3-7, 9 og 10.

Til nr. 3 og 7

Det Konservative Folkeparti stiller ændringsforslag om at afskaffe forbuddet om, at institutionerne ikke kan anvende ventelister for ansøgere, der ikke er optaget på eller har fået reserveret plads på institutionen, med henblik på efterfølgende tildeling af plads.

Undertitlen på det fremsatte lovforslag er »Afstandszone i skoleåret 2023/24«.

Med ændringsforslaget nr. 3 foreslås det, at undertitlen ændres til: »Afstandszone i skoleåret 2023/24 og afskaffelse af forbud mod ventelister«.

Ændringsforslaget er en lovteknisk konsekvens af ændringsforslag nr. 7, med hvilket det foreslås, at forbuddet mod ventelister afskaffes.

Med ændringsforslaget nr. 7 foreslås det at afskaffe forbuddet om, at institutionerne ikke kan anvende ventelister for ansøgere, der ikke er optaget på eller har fået reserveret plads på institutionen, med henblik på efterfølgende tildeling af plads.

Til nr. 4 og 9

Det Konservative Folkeparti stiller ændringsforslag om at de erhvervsgymnasiale uddannelser – hhx og htx – ikke længere omfattes af reglerne om elevfordeling og kapacitetsstyring via henvisning til bestemmelser i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Undertitlen på det fremsatte lovforslag er »Afstandszone i skoleåret 2023/24«.

Med ændringsforslaget nr. 4 foreslås det, at undertitlen ændres til: »Afstandszone i skoleåret 2023/24 og udskillelse af de erhvervsgymnasiale uddannelser«.

Ændringsforslaget er en lovteknisk konsekvens af ændringsforslag nr. 9, med hvilket det foreslås, at de erhvervsgymnasiale uddannelser udskilles.

Med ændringsforslag nr. 9 udgår muligheden for, at børne- og undervisningsministeren kan pålægge bestyrelsen for en institution for erhvervsrettet uddannelse at udarbejde en genopretningsplan, hvis institutionen eller en afdeling under

institutionen i tre på hinanden følgende år ikke har opnået en andel af 1. prioritetsansøgere på mindst halvdelen af institutionens eller afdelingens fastsatte kapacitet til den pågældende gymnasiale uddannelse.

Med ændringsforslaget udgår ligeledes regionsrådets mulighed for efter høring af den berørte institution at afgive indstilling til børne- og undervisningsministeren om, hvorvidt en institution eller en afdeling bør nedlægges.

Med ændringsforslaget udgår desuden regionsrådets mulighed for at kunne godkende en institution efter denne lov til, at den eller en afdeling under institutionen er et profilgymnasium.

Med ændringsforslaget omfattes de erhvervsgymnasiale uddannelser – hhx og htx – ikke længere af reglerne om elevfordeling og kapacitetsstyring via henvisning til bestemmelser i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Til nr. 5 og 6

Det Konservative Folkeparti stiller ændringsforslag om, at regionsrådet i forbindelse med behandling af en ansøgning om at blive profilgymnasium skal lægge vægt på, i hvilket omfang en godkendelse kan resultere i en skævvridning af elevsammensætningen eller elevsøgningen

Undertitlen på det fremsatte lovforslag er »Afstands zoner i skoleåret 2023/24«.

Med ændringsforslag nr. 5 foreslås det, at undertitlen ændres til: »Afstands zoner i skoleåret 2023/24 og justering af krav til etablering af profilgymnasier«.

Ændringsforslaget er en lovteknisk konsekvens af ændringsforslag nr. 6, med hvilket det foreslås, at kravene til etablering af profilgymnasier justeres.

Med ændringsforslag nr. 6 foreslås det at ophæve kravet i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. om, at regionsrådet i forbindelse med behandling af en ansøgning om at blive profilgymnasium skal lægge vægt på, i hvilket omfang en godkendelse kan resultere i en skævvridning af elevsammensætningen eller elevsøgningen, og løbende monitorere, om godkendte profilgymnasier og de omkringliggende institutioner og afdelinger får en skæv elevsammensætning.

Til nr. 8

Af § 8 b i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser fremgår det af stk. 1, at en institution beliggende i Albertslund, Ballerup, Brøndby, Dragør, Frederiksberg, Furesø, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Greve, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Københavns, Lyngby-Taarbæk, Odense, Rudersdal, Rødovre, Tårnby, Vallensbæk eller Aarhus Kommune uanset tilskudsbestemmelserne i denne lov ikke modtager aktivitetsafhængige tilskud fra Børne- og Undervisningsministeriet for det antal elever, der overstiger antallet af elever, de modtog tilskud for i december det år, hvor de havde det højeste antal elever i skoleårene 2018/19, 2019/20, 2020/21 og 2021/22 bortset fra institutioner, som er Team Danmarkuddannelsespartner. For en institution, som udbyder uddannelsen til almen studentereksamen og uddannelsen til hf-eksamen, kan tilskudsloftet, jf. 1. pkt.,

dog ikke fastsættes under 28 elever pr. uddannelse pr. årgang. For en institution, som udbyder enten uddannelsen til almen studentereksamen eller uddannelsen til hf-eksamen, kan tilskudsloftet, jf. 1. pkt., dog ikke fastsættes under 40 elever på uddannelsen pr. årgang.

Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det, at tilskudsloftet efter stk. 1 ikke gælder for institutioner, der overgår fra at være beliggende i en fordelingszone til at være beliggende i en afstandszone, jf. § 11 d, stk. 2 og 3, i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Af bestemmelsen stk. 3 fremgår det, at børne- og undervisningsministeren i forbindelse med godkendelse af skoler og kurser efter § 1 fastsætter et tilskudsloft for, hvor mange elever skolen eller kurset vil kunne få tilskud til.

Af § 6, stk. 3, i lov nr. 2532 af 22. december 2021 om ændring af lov om institutioner for almen gymnasialeuddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om de gymnasiale uddannelser, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse (Udskydelse af solnedgangsklausul, afskaffelse af ventelister, begrænsning af mulighed for institutionsdrift, etablering af tilskudsloft for elever på private gymnasier og midlertidigt stop for optag) fremgår det, at § 8 b i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, som affattet ved denne lovs § 4, nr. 1, ophæves den 31. december 2025.

Bestemmelserne skal ses i sammenhæng med den ved lov nr. 880 af 21. juni 2021 vedr. kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser etablerede elevfordelingsmodel. Formålet med § 8 b i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser var at modvirke, at en elevfordelingsmodel for offentlige gymnasier ville medføre en stor stigning i antallet af elever på private gymnasier. Ordningen var sat til udfasning den 31. december 2025, jf. § 6, stk. 3, i lov nr. 2532 af 22. december 2021.

Det foreslås, at § 8 b i lov private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 6, stk. 3, i lov nr. 2532 af 22. december 2021 ophæves.

Det foreslåede vil i sammenhæng med ændringsforslag nr. 11, jf. ovenfor, indebære, at begrænsningen på optag af tilskudsudløsende elever på private gymnasier beliggende i nævnte kommuner afskaffes den 1. august 2023 og ikke som ellers forudsat i lov nr. 2532 af 22. december 2021 den 31. december 2025, hvor tilskudsloftet skulle have været udfaset. Afskaffelsen af tilskudsloftet vil således få virkning for optag af elever til skoleåret 2023/24.

Det foreslåede vurderes at kunne påvirke én til to institutioner og indebære merudgifter for staten for 0,1 mio. kr. i finansåret 2023, 0,1 mio. kr. i finansåret 2024 og 0,0 mio. kr. i finansåret 2025. Merudgifterne finansieres inden for Børne- og Undervisningsministeriets ramme.

Til nr. 10

Det Konservative Folkeparti stiller ændringsforslag om, at der skal ske revision af loven i folketingsåret 2023/24.

Lov nr. 880 af 21. juni 2022 om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsret-

tet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser) trådte i kraft den 1. juli 2022.

Med ændringsforslaget indsættes en bestemmelse om, at der efter loven vil skulle fremsættes lovforslag om revision af loven i folketingsåret 2023/24.

Til nr. 11

Af § 2, stk. 1, i det fremsatte lovforslag fremgår det, at loven træder i kraft den 15. februar 2023.

Det foreslås, at der i § 2, stk. 1, i det fremsatte lovforslag efter »2023« indsættes: », jf. dog stk. 2«.

Ændringsforslaget er en lovteknisk konsekvens af ændringsforslag nr. 8 og 12.

Til nr. 12

Af § 2, stk. 1, i det fremsatte lovforslag fremgår det, at loven træder i kraft den 15. februar 2023. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det, at § 11 l i lov om institutioner for almen-gymnasiale uddannelse og almen voksenuddannelse m.v., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, ophæves den 1. januar 2024.

Med ændringsforslaget foreslås det, at det i det foreslåede § 2 efter stk. 1 som nyt stykke indsættes, at § 01 og § 02 træder i kraft den 1. august 2023.

Ændringsforslaget vil indebære, at den med ændringsforslag nr. 8 foreslåede ophævelse af § 8 b i lov private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 6, stk. 3, i lov nr. 2532 af 22. december 2021 træder i kraft den 1. august 2023.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 8.

Astrid Krag (S) Frederik Vad (S) nfm. Kasper Sand Kjær (S) Kim Aas (S) Kris Jensen Skriver (S)

Matilde Powers (S) Sara Emil Baaring (S) Thomas Skriver Jensen (S) Trine Bramsen (S) Anni Matthiesen (V)

Hans Christian Schmidt (V) Morten Dahlin (V) Peter Juel-Jensen (V) Rosa Eriksen (M) Rasmus Lund-Nielsen (M)

Karina Adsbøl (DD) fmd. Marlene Harpsøe (DD) Helena Artmann Andresen (LA) Henrik Dahl (LA) Lise Bertelsen (KF)

Brigitte Klinskov Jerkel (KF) Mikkel Bjørn (DF) Alex Ahrendtsen (DF) Jacob Mark (SF) Charlotte Broman Mølbæk (SF)

Astrid Carøe (SF) Victoria Velasquez (EL) Lotte Rod (RV) Helene Liliendahl Brydesholt (ALT)

Nye Borgerlige, Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. januar 2023 og var til 1. behandling den 31. januar 2023. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Børne- og Undervisningsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <1> møde.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og børne- og undervisningsministeren sendte den 5. januar 2023 dette udkast til udvalget, jf. BUU alm. del – bilag 3. Den 19., 24., 25., og 26. januar 2023 sendte børne- og undervisningsministeren høringssvarene og et høringssnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt <6> bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet <42> spørgsmål til børne- og undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, [som ministeren har besvaret.]

Socialdemokratiet (S)	50	Alternativet (ALT)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Dansk Folkeparti (DF)	6
Moderaterne (M)	16	Nye Borgerlige (NB)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg (DD)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Liberal Alliance (LA)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1

Radikale Venstre (RV)

7